

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2023

Czech

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Část 1

1. Vysvětlete vlastními slovy: [5 bodů]

- a) „hoax“ – poplašná zpráva, falešná zpráva, může být i řetězový e-mail) označuje nevyžádanou klamavou zprávu, která je formulována tak, aby způsobila bezmyšlenkovitě přijetí a další rozesílání a sdílení. Používá mystifikaci, polopravdy, lež, někdy až žertovné vyznění, které však příjemce kvůli emočnímu náboji zprávy nevnímá. Obvykle má alarmující vyznění.
- b) „laická veřejnost“ – široká veřejnost, která nemá odbornost týkající tématu, ani žádné odpovídající vzdělání, poznatky a zkušenosti.
- c) „participace“ – účast na něčem, podíl, sdílení něčeho či podílení se na něčem.
- d) „vymývání mozků“ je původně teorie o existenci technik směřujících k ovlivňování jednoho nebo více lidí tak, aby změnil svoje názory nebo chování, a to ve prospěch toho, kdo toto ovlivňování provádí. Nejčastější důvody této snahy jsou politické, náboženské nebo finanční. V hovorové mluvě se rozšířilo i na další významy jako převýchova (často nedobrovolná) ve smyslu indoktrinace nebo cílená změna názorů pomocí propagandy, např. opakováním sdělení jako jediné pravdy při současném zamezení přístupu k informacím.
- e) „klíčová dovednost“ – Klíčové dovednosti představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

2. Vysvětlete na základě textu, co znamená zkratka RVP a definujte tento pojem. [5 bodů]

RVP jsou Rámcové vzdělávací programy, které definují témata, která je nutno zahrnout do vzdělávacího procesu, tedy témata, která musí být součástí toho, co se děti ve škole naučí. Zároveň definují, co by měli žáci v rámci daného předmětu na každém stupni zvládnout – jaké dovednosti by si měli osvojit.

3. Vysvětlete na základě textu, jakým způsobem lze vyučovat ve školách mediální výchovu. [5 bodů]

Mediální výchova je definována jako průřezové téma, takže nemá vlastní hodinovou dotaci v rozvrhu, ale měla by být součástí všech ostatních předmětů. Jednotlivá témata lze zařadit do více předmětů, případně lze zorganizovat projektové týdny, kurzy apod. jako příklad je uvedena škola v článku, kde studenti v dějepisu porovnávají nacistickou a komunistickou propagandu, v základech společenských věd analyzují volební kampaně a v zeměpisu studují mediální pohledy na různé světové konflikty. I v českém jazyce lze zahrnout témata mediální výchovy, například rozlišování zpravodajství a publicistiky a rozdílu mezi názorem a faktem.

4. Na základě textu vysvětlete vlastními slovy, co je cílem mediální výchovy. [5 bodů]

Mediální výchova je jednou z forem rozvoje kritického myšlení, úkolem je posílit mediální gramotnost. Žáci by měli být schopni analyzovat nabízená sdělení a posoudit jejich věrohodnost, orientovat v mediálních obsazích. Mimo jiné má za úkol i naučit žáky rozeznávat rozdíly mezi „seriózním“ a „bulvárním“ zpravodajstvím, včetně typických výrazových prostředků, žáci by měli být schopni zhodnotit rizika a přednosti informací získaných na internetu, ověřovat informace získané na internetu, analyzovat mediální kauzy, identifikovat základní postupy argumentace a manipulace.

5. Vysvětlete na základě textu, proč a jakým problémům čelí učitelé mediální výchovy. Jak by tyto problémy mohly být vyřešeny?

[5 bodů]

Mediální výchova je relativně nový předmět, učitelé na něj nemají vzdělání, velká část učitelů ani neabsolvovala nějaké školení, není součástí přípravy budoucích učitelů. Většina učitelů se cítí nejistá a uvítala by nějakou podporu. Dlouho chyběla i didaktická podpora, nedostatek vyučovacích materiálů. Problémem je i to, že chybí jasné společenské zadání, jak a co by se mělo vyučovat.

Prostor pro vlastní názor, vlastní zkušenost.

6. Napište vlastní názor na tvrzení z textu: „Napište vlastní názor na tvrzení z textu: „...mediální gramotnost je jednou z klíčových dovedností, kterou by měl disponovat každý občan bez ohledu na jeho věk a termín voleb, protože je to jeden z předpokladů zdravé a fungující demokracie.“[5 bodů]

Proč je mediální gramotnost důležitá? Bez ní mohou lidé snadno podléhat dezinformacím a nebyť schopni rozlišit seriózní informace od hoaxů. V konečném důsledku se to může projevit na výsledku voleb, kdy se k moci dostávají extremističtí populisté slibují jednoduchá řešení, která jsou ale nereálná.

Vlastní vysvětlení: vlastními slovy, bez opsání frází z textu. Vlastní zkušenost.

Poznámka: V částech 2 a 3 jsou odpovědi posuzovány podle následujících kritérií:

1. Srozumitelný záměr – uchazeč rozumí otázce a ví, jak začít s odpovědí – 30 %.
2. Souvislost odpovědi – uchazeč užívá odpovídající a vhodnou slovní zásobu, styl odpovědi je jasně strukturovaný a cílevědomý – 30 %.
3. Efektivita jazyka – uchazeč je schopen komunikovat v jazyce jasně a plynule – 30 %.
4. Pravidla: gramatika, pravopis – 10 %.

Část 2

[30 bodů]

Na základě textu napište komentář o 100-150 slovech na toto tvrzení: „...mediální výchova je jednou z forem rozvoje kritického myšlení“. Proč je podle vašeho názoru důležité rozvíjet kritické myšlení?

Vlastní názor na uvedené tvrzení, lze vyjádřit souhlas i nesouhlas, pomocí argumentů z textu i vlastní zkušenosti.
Vlastními slovy, bez opsání frází z textu.

Část 3

[40 bodů]

Napište esej (minimum 300 slov) na jedno z následujících témat:

1. „Vítězná lež se stává pravdou.“

Nebo

2. „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí. (Václav Havel)

Jasně psaná kompozice, odpovídající tématu, se souvisle organizovanými myšlenkami, srozumitelným záměrem a rozumným vyjadřováním.

